

L'alumnat estranger present al sistema educatiu de les Illes Balears, característiques i comparació dels resultats acadèmics en relació amb l'alumnat espanyol

Luis Vidaña

RESUM

El present treball fa referència a l'alumnat estranger matriculat al sistema educatiu de les Illes Balears durant el curs 2018-2019 i pretén una doble finalitat: en primer lloc, seguir la línia expositiva d'anys anteriors pel que fa a les dades bàsiques que expliquen la seva dimensió, distribució per diferents variables (tipologia de centres educatius, illes, modalitats d'estudis, sexe, continent i nacionalitat, etc.) i, en segon lloc, fer una comparació dels resultats acadèmics dins l'ensenyament obligatori (educació primària i ESO) entre l'alumnat espanyol i l'alumnat estranger.

RESUMEN

El trabajo que presentamos hace referencia al alumnado extranjero matriculado en el sistema educativo de las Islas Baleares durante el curso 2018-2019 y pretende una doble finalidad: en primer lugar, seguir la línea expositiva de años anteriores en referencia a los datos básicos que explican su dimensión, distribución por diferentes variables (tipología de centros educativos, islas, modalidades de estudios, sexo, continente y nacionalidad, etc.) y, en segundo lugar, hacer una comparativa de los resultados académicos dentro de la enseñanza obligatoria (Educación Primaria y ESO) entre el alumnado español y el alumnado extranjero.

I. CARACTERÍSTIQUES BÀSIQUES DEL L'ALUMNAT ESTRANGER MATRICULAT AL SISTEMA EDUCATIU DE LES ILLES BALEARS

Les dades recollides a l'article mostren una seqüència ascendent, ja iniciada el curs anterior, de l'alumnat estranger matriculat en els diferents nivells i modalitats del sistema educatiu no universitari de les Illes Balears.

De l'observació dels darrers anys, sobretot durant el període àlgid de la crisi econòmica, es detecta una certa estabilització de l'alumnat estranger present en el sistema educatiu de les Illes Balears (entorn als 25.000 alumnes, amb petites oscil·lacions); durant aquests anys de crisi, moltes famílies estrangeres que havien fitxat com a destí migratori l'arxipèlag han retornat als seus països d'origen, especialment significatiu és el cas de persones de nacionalitats llatinoamericanes.

La recuperació econòmica dels dos o tres darrers anys explicaria una altra vegada la tendència ascendent del nombre d'alumnes estrangers matriculats en el sistema educatiu balear, tant per noves arribades com a conseqüència de la natalitat a les famílies estrangeres ja residents (ja que representen el 30 % dels naixements); i també s'observa cada vegada més alumnat matriculat a l'ESPA, escoles oficials d'idiomes, etc.

I.1. Evolució de l'alumnat estranger

Segons l'INE, la població total de les Illes Balears l'any 2017 era de 1.115.999 habitants i aquesta xifra augmenta al llarg de 2018 fins a 1.128.908 habitants, la qual cosa suposa un augment de 12.909 residents nous; fet que no s'explica pel creixement vegetatiu sinó per la immigració.

Amb relació al total d'habitants de l'any 2018 a les Illes Balears, hi ha 239.901 estrangers que representen el **21,25** % del total de la població.

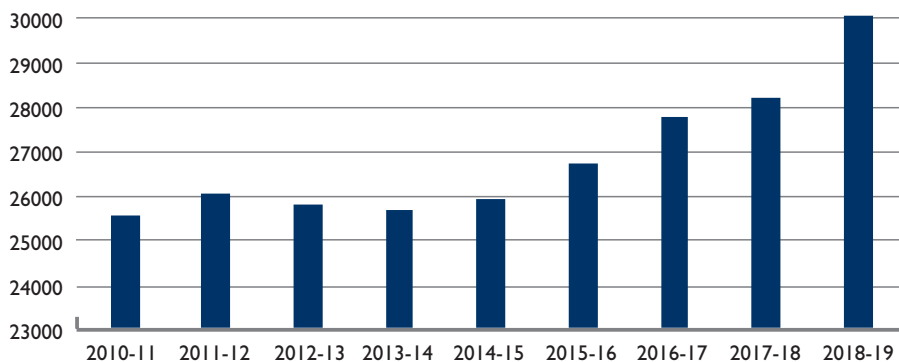
La població estrangera matriculada al sistema educatiu no universitari de les Illes Balears és de 30.028 alumnes durant el curs 2018-2019, que representen el **15,36** % del total d'alumnat de les Illes Balears (195.564 alumnes).

QUADRE I. EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT ESTRANGER DE LES ILLES BALEARS EN EL PERÍODE 2010 A 2019

Curs	Alumnat estranger
2010-2011	25.482
2011-2012	25.997
2012-2013	25.752
2013-2014	25.595
2014-2015	25.893
2015-2016	26.702
2016-2017	27.735
2017-2018	28.179
2018-2019	30.028

Font: Gestib

GRÀFIC I: EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT ESTRANGER DE LES ILLES BALEARS EN EL PERÍODE 2010 A 2019

Font: Gestib

Com es pot observar a les dades del quadre I i a la seva representació al gràfic I, durant els cursos de forta incidència de la crisi econòmica (2010-2011 fins al 2014-2015), el nombre d'alumnes estrangers matriculats a les Illes pràcticament va romandre estable i, amb la recuperació econòmica, s'ha tornat a la tendència a l'alça d'augment de l'alumnat, especialment al llarg del darrer curs que

ha augmentat en 1.849 alumnes (6,1 %): de 28.179 alumnes del curs 2017-2018 a 30.028 alumnes el curs 2018-2019.

1.2. Alumnat estranger per nivells educatius

La distribució per nivells educatius més significatius de l'increment de 1.849 alumnes estrangers més que el curs anterior és la següent:

A l'educació primària: 781 alumnes estrangers més (7 % d'increment).

A l'educació infantil: 329 alumnes estrangers més (5,9 % d'increment).

A l'ESO: 324 alumnes estrangers més (5,4 % d'increment).

Als cicles formatius tenim: al GM hi ha 65 alumnes més (7,8 % d'increment) i al GS hi ha 24 alumnes més (5,4 % d'increment).

També a batxillerat hi ha 50 alumnes estrangers més, que presenten un increment del 4,1 %.

Les dades anteriors indiquen clarament un augment més important en els nivells de primària i educació infantil; per tant, es pot justificar per la importància que va adquirint cada vegada la taxa de natalitat de dones estrangeres a la comunitat balear i el repunt de la immigració. Fets que indiquen que el sistema educatiu no ha de baixar la guàrdia a l'hora d'adoptar mesures per a la integració i la inclusió d'aquest alumnat, i, en l'àmbit social, de les seves famílies.

QUADRE 2. DISTRIBUCIÓ DE L'ALUMNAT ESTRANGER DE LES ILLES BALEARS PER NIVELL EDUCATIU. CURS 2018-2019

Nivell educatiu	Alumnat estranger
EI	5.516
EP	11.134
ESO	5.911
BATX	1.191
FPB	397
GM	823
GS	440
Arts plàstiques i disseny	33
Ensenyaments EOI	659
E inicials	540
ESPA	553
Mòduls	2.570

Nivell educatiu	Alumnat estranger
Ed. especial	128
Ens. esportius	94
Musica i dansa	39
TOTAL	30.028

Font: Gestib

I.3. L'alumnat estranger de les Illes Balears, per sexe. Curs 2018-2019

Malgrat l'augment en un 6,1 % de l'alumnat estranger es manté, com en cursos anteriors, un equilibri per sexes: els homes (15.063) representen el 50,16 % i les dones (14.965) suposen el 49,84 %.

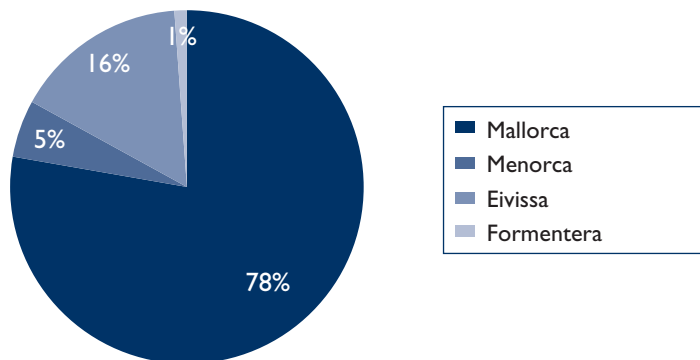
I.4. Distribució de l'alumnat estranger a les diferents Illes Balears. Curs 2018-2019

QUADRE 3. DISTRIBUCIÓ DE L'ALUMNAT ESTRANGER A LES DIFERENTS ILLES BALEARS. CURS 2018-2019

Illa	Alumnat estranger
Mallorca	23.346
Menorca	1.575
Eivissa	4.766
Formentera	341

Font: Gestib

GRÀFIC 2: DISTRIBUCIÓ DE L'ALUMNAT ESTRANGER A LES DIFERENTS ILLES BALEARS. CURS 2018-2019

Font: Gestib

I.5. Alumnat estranger de les Illes Balears per tipologia de centres educatius. Curs 2018-2019

La novetat més significativa en relació amb el curs anterior és l'augment en 1 punt percentual de l'alumnat estranger matriculat a centres privats i, en conseqüència, la disminució també en 1 punt percentual en els centres públics. Els centres concertats mantenen el seu 17 % del total d'alumnat estranger.

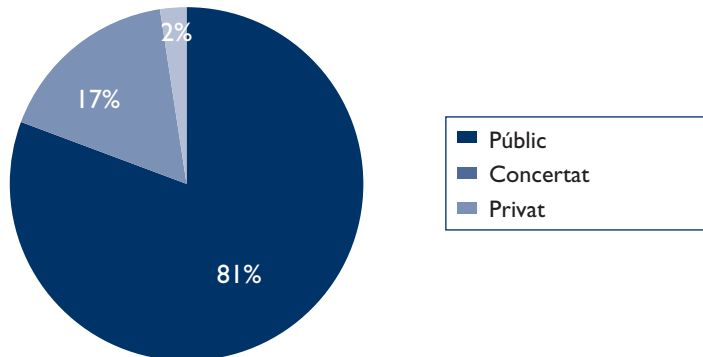
Aquesta diferència es pot explicar per la tendència creixent per part dels centres privats a fer servir el Gestib com a instrument de gestió del seu alumnat o bé per l'arribada de famílies immigrades d'altres països de la UE que opten per matricular els infants en centres privats.

QUADRE 4. DISTRIBUCIÓ DE L'ALUMNAT ESTRANGER PER TIPOLOGIA DE CENTRES EDUCATIUS. CURS 2018-2019

Tipus de centre	Alumnat estranger
Públic	24.232
Concertat	5.071
Privat	725

Font: Gestib

GRÀFIC 3: DISTRIBUCIÓ DE L'ALUMNAT ESTRANGER PER TIPOLOGIA DE CENTRES EDUCATIUS. CURS 2018-2019

Font: Gestib

I.6. Alumnat estranger de les Illes Balears per àrees mundials de procedència (2018-2019)

Els 30.028 alumnes matriculats al sistema educatiu de les Illes Balears durant el curs 2018-2019 provenen de 135 països diferents distribuïts al llarg de tots els continents.

Aquest alumnat representa el 15,36 % del total d'alumnat de les Illes Balears (195.564 alumnes). Com s'observa al quadre 2, per primera vegada els procedents d'altres països de la Unió Europea encapçalen el rànquing percentual amb el 33,7 %, la qual cosa indica una tendència creixent en la residència de famílies procedents d'altres països de la UE a les Balears; seguit de prop dels procedents del continent africà (32,44 %) i, en tercer lloc, l'alumnat d'origen americà (23,71 %). Cal recordar que anys enrere aquest representava el percentatge més elevat, per tant, la crisi va provocar una baixada significativa respecte als altres dos àmbits d'origen majoritari.

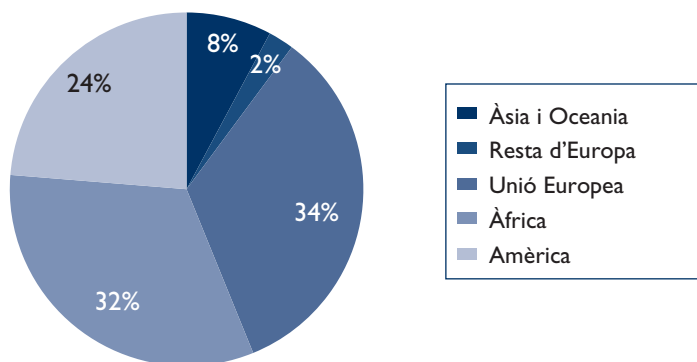
L'alumnat procedent d'Àsia i Oceania, així com d'altres països de l'Europa no comunitària no presenten un percentatge elevat.

QUADRE 5. DISTRIBUCIÓ DE L'ALUMNAT ESTRANGER DE LES ILLES BALEARS, PER CONTINENTS I PAÏSOS DE PROCEDÈNCIA. CURS 2018-2019

Continent	Alumnat	%
Àsia i Oceania	2.346	7,81
Resta d'Europa	703	2,34
Unió Europea	10.122	33,70
Àfrica	9.745	32,44
Amèrica	7.122	23,71
TOTAL	30.038	

Font: Gestib

GRÀFIC 4: DISTRIBUCIÓ DE L'ALUMNAT ESTRANGER DE LES ILLES BALEARS, PER CONTINENTS DE PROCEDÈNCIA

Font: Gestib

Per principals nacionalitats o països de procedència, es pot destacar que 18 nacionalitats estrangeres presenten una matrícula de 24.272 alumnes que representen en el present curs el 80,8 % del total d'alumnat estranger matriculat en el sistema educatiu de les Illes Balears. S'ha pres com a base aportar més de 400 alumnes.

QUADRE 6. PRINCIPALS PAÏSOS DE PROCEDÈNCIA DE L'ALUMNAT ESTRANGER A LES ILLES BALEARS.
CURS 2018-2019

Nacionalitat	Alumnat	%
Alemanya	1.600	5,33
Argentina	974	3,24
Bolívia	759	2,53
Brasil	610	2,03
Bulgària	1.029	3,43
Colòmbia	1.274	4,24
Equador	926	3,08
França	423	1,41
Índia	417	1,39
Itàlia	2.050	6,82
Marroc	7.904	26,31
Nigèria	501	1,67
Polònia	435	1,45
Regne Unit	1.371	4,56
Romania	1.886	6,28
Senegal	646	2,15
Veneçuela	412	1,37
Xina	1.055	3,51
Total	24.272	80,80

Font: Gestib

Per àrees mundials de procedència, dins el conjunt anterior, hi trobem set nacionalitats de la UE, sis del continent americà, tres d'Àfrica i dos del continent asiàtic.

Entre aquests, destaquen per volum percentual d'alumnat matriculat set països: el Marroc (26,31 %); Itàlia (6,8 %); Romania (6,28 %); Alemanya (5,33 %); el Regne Unit (4,56 %); Colòmbia (4,24 %) i la Xina (3,51 %).

QUADRE 7. ALUMNAT ESTRANGER DE LES ILLES BALEARS, PER NACIONALITATS. CURS 2018-2019

País	Alumnat estranger	País	Alumnat estranger
Afganistan	13	Dinamarca	34
Albània	18	Dominica	64
Alemanya	1.600	Egipte	12
Algèria	217	El Salvador	35
Andorra	6	Equador	926
Angola	1	Eritrea	4
Antigua i Barbuda	1	Eslovàquia	70
Antilles Neerlandeses	3	Eslovènia	6
Argentina	974	Estats Units d'Amèrica	103
Armènia	30	Estònia	10
Austràlia	12	Etiòpia	3
Àustria	64	Filipines	326
Bangladesh	66	Finlàndia	22
Bèlgica	117	França	423
Benín	3	Gàmbia	19
Bielorússia	16	Geòrgia	22
Bolívia	759	Ghana	50
Bòsnia i Hercegovina	5	Grècia	6
Botswana	1	Guatemala	12
Brasil	610	Guinea	52
Brunei	1	Guinea Bissau	5
Bulgària	1.029	Guinea Equatorial	55
Burkina Faso	14	Haití	1
Cambodja	3	Hondures	71
Camerun	29	Hongria	89
Canadà	22	Illes Verges Britàniques	1
Cap Verd	4	Índia	417
Colòmbia	1.274	Indonèsia	3
Comores	1	Iran	5
Corea del Sud	4	Irlanda	70
Costa d'Ivori	10	Israel	28
Costa Rica	7	Itàlia	2.050
Croàcia	7	Iugoslàvia	3
Cuba	181	Japó	12

País	Alumnat estranger
Jordània	3
Kazakhstan	2
Kenya	4
Letònia	22
Líban	5
Líbia	2
Lituània	37
Luxemburg	1
Madagascar	1
Malàisia	2
Maldives	1
Mali	123
Malta	4
Marroc	7.904
Martinica	1
Maurici	1
Mauritània	28
Mèxic	42
Moçambic	1
Moldàvia	78
Montenegro	2
Nepal	53
Nicaragua	102
Níger	15
Nigèria	501
Noruega	13
Nova Zelanda	17
Països Baixos	302
Pakistan	228
Palestina	3
Panamà	9
Paraguai	312
Perú	228
Polònia	435
Portugal	192

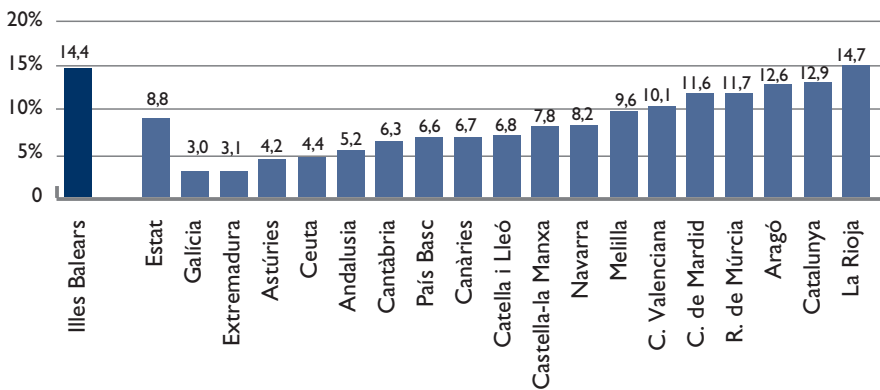
País	Alumnat estranger
Regne Unit	1.371
República Centreafricana	2
República de Macedònia	4
República Democràtica del Congo	1
República Dominicana	293
República Txeca	73
Romania	1.886
Rússia	245
Rwanda	1
Sàhara Occidental	5
Senegal	646
Sèrbia	17
Síria	15
Sri Lanka	6
Sud-àfrica	11
Suècia	91
Suïssa	70
Tailàndia	18
Taiwan	1
Territori Britànic de l'Oceà Índic	1
Togo	1
Tunísia	15
Turquia	22
Ucraïna	308
Uganda	2
Uruguai	386
Uzbekistan	2
Veneçuela	412
Vietnam	5
Xile	292
Xina	1.055
Xipre	1
Total	30.043

Font: Gestib

2. COMPARACIÓ DELS RESULTATS ACADÈMICS DE L'ALUMNAT DE LES ILLES BALEARS DE L'ALUMNAT ESPANYOL I ESTRANGER

L'estadística que proporciona el Ministeri d'Educació i Formació Professional sol presentar un cert desfasament temporal, no obstant això, pel que fa a la distribució percentual de l'alumnat estranger per comunitats autònomes el gràfic 5 mostra la tendència percentual general.

GRÀFIC 5: PERCENTATGE D'ALUMNAT ESTRANGER MATRICULAT ALS ENSENYAMENTS DE RÈGIM GENERAL, PER COMUNITATS AUTÒNOMES D'ESPANYA. CURS 2013-2014

Font: ME i FP

Les Illes Balears, després de La Rioja, són la comunitat autònoma que presenta un percentatge més elevat d'alumnat estranger, tendència que es dona des de fa anys.

Com s'ha dit anteriorment, del total de 195.564 alumnes matriculats a nivells no universitaris de les Illes Balears, 165.536 són espanyols (84,65 %) i 30.028 alumnes són de nacionalitat estrangera (15,36 %).

En aquest context, la preocupació recent al sistema educatiu de les Illes Balears, a més dels aspectes relacionats amb la integració i inclusió, tenen a veure amb l'impacte en els resultats acadèmics, per això volem analitzar les possibles diferències.

L'estudi que presentem a continuació consisteix en una anàlisi comparativa de diferents indicadors (promoció, idoneïtat, repetició i titulació) a l'ensenyament obligatori de les Illes Balears, desagregats segons la variable nacionalitat (espanyols i estrangers).

Aquestes variables s'analitzen al llarg dels tres darrers cursos acadèmics, per poder tenir una perspectiva de la tendència.

2.1. La promoció

Un objectiu bàsic de l'alumnat, a cada curs acadèmic i a les diferents etapes educatives, és aconseguir una formació que ha d'ésser reconeguda a través de la promoció de nivell. Per això interessa comparar la promoció de l'alumnat de les Illes Balears de manera global i de forma segregada de l'alumnat estranger, per treure les conclusions que se'n poden derivar.

2.1.2. La promoció a 6è d'educació primària

De l'anàlisi de les dades de promoció a 6è d'educació primària a les Illes Balears, corresponents als tres darrers cursos escolars, podem deduir el següent: tant en el conjunt de l'alumnat com específicament pel que fa a l'alumnat estranger, ha millorat el percentatge de promoció de 6è d'educació primària a l'etapa d'ESO: en el conjunt de l'alumnat (3,66 %) i en relació amb l'alumnat estranger (1,6 %).

No obstant això, malgrat la millora, l'alumnat estranger al curs 2017-2018 presenta el **2,5 %** manco de promoció que el conjunt de l'alumnat de 6è d'EP.

Cal recordar que només es pot repetir un curs un pic a qualsevol nivell de primària, una vegada exhaurida aquesta mesura durant l'etapa s'ha de promocionar per imperatiu legal.

QUADRE 8. EVOLUCIÓ COMPARADA DEL PERCENTATGE DE PROMOCIÓ (TOTAL D'ALUMNAT I ALUMNAT ESTRANGER) DE 6È D'EP EN EL PERÍODE 2015-2016 I 2017-2018

Curs	Total	Estranger	Total/Estranger
2015-2016	92,1	96,6	-4,5
2016-2017	95,3	97,9	-2,6
2017-2018	95,7	98,2	-2,5
Dif. 2015/2018	3,6	1,6	

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'IAQSE

2.1.3. La promoció als diferents nivells d'ESO

Al llarg dels tres darrers cursos, si bé s'ha produït una millora percentual en la promoció de l'alumnat estranger encara s'observen unes diferències significatives en relació amb la resta de l'alumnat.

Al darrer curs (2017-2018) podem observar el següent: de 1r a 2n d'ESO, el percentatge de promoció de l'alumnat estranger supera en 2,8 punts percentuals el del conjunt de l'alumnat, fet que romp la tendència de cursos anteriors; malgrat això, de 2n a 3r d'ESO el conjunt de l'alumnat supera en 5,8 punts percentuals la promoció de l'alumnat estranger i, a l'últim, de 3r a 4t d'ESO, la diferència és encara més significativa amb un diferència d'11,9 punts percentuals al conjunt de l'alumnat en relació amb l'alumnat estranger. Per tant, com més s'avança a l'etapa de l'ESO, les diferències quant a promoció són més significatives.

QUADRE 9. EVOLUCIÓ COMPARATIVA DEL PERCENTATGE DE PROMOCIÓ (TOTAL ALUMNAT I ALUMNAT ESTRANGER) A L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA EN EL PERÍODE 2015-2016 I 2017-2018

Curs		2015-2016	2016-2017	2017-2018	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1r a 2n d'ESO	Total	88,4	89,5	90,7	6,4	5,6	-2,8
	Estranger	82	83,9	93,5			
2n a 3r d'ESO	Total	83,6	85	87,3	10,5	9,2	5,8
	Estranger	73,1	75,8	81,5			
3r a 4t d'ESO	Total	83,5	83,8	84,9	10,8	10,4	11,9
	Estranger	72,7	73,4	73			

Font: elaboració pròpia a partir dels indicadors de l'IAQSE

Si comparem el curs 2017-2018 amb el curs 2015-2016, s'observa una millora al conjunt de l'alumnat (2,3; 3,7; 1,4) i sobretot a l'alumnat estranger (11,5; 8,4; 0,3).

2.2. La repetició

2.2.1. La repetició a educació primària

Fins al curs 2014-2015 la repetició dins l'etapa es concretava als 2n, 4t i 6è nivells —nivells terminals de cadascun dels tres cicles en què s'organitzava l'etapa. Des del curs 2015-2016, com a conseqüència de la implantació de la LOMCE, l'etapa s'organitza en sis nivells i la decisió de repetir es pot adoptar en finalitzar cada un d'aquests.

QUADRE 10. EVOLUCIÓ COMPARADA DEL PERCENTATGE DE REPETICIÓ (TOTAL D'ALUMNAT I ALUMNAT ESTRANGER) DE 6È D'EP EN EL PERÍODE 2015-2016 I 2017-2018

Curs		2015-2016	2016-2017	2017-2018	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1r	Total	3,8	4	2,8	-4,9	-3,6	-2,6
	Estranger	8,7	7,6	5,4			
2n	Total	6,1	3,9	2,6	-5,6	-4	-2,4
	Estranger	11,7	7,9	5			
3r	Total	3,7	3,4	2,2	-4,4	-2	-2,5
	Estranger	8,1	5,4	4,7			
4t	Total	4,3	2,9	1,6	-4	-1,2	-1,2
	Estranger	8,3	4,1	2,8			
5è	Total	2,7	3,2	1,6	-1,9	-2,4	-0,4
	Estranger	4,6	5,6	2			
6è	Total	4,7	3,2	2,1	-3,3	-3,6	-1,7
	Estranger	8	6,8	3,8			

Font: elaboració pròpia a partir dels indicadors de l'IAQSE

Al quadre 10 s'observa que el percentatge de repetició de l'alumnat estranger a primària supera de forma clara el conjunt de l'alumnat de l'etapa.

L'alumnat estranger presenta un percentatge de repetició més elevat als tres primers cursos de primària i uns percentatges més baixos a 4t, 5è i 6è de l'etapa.

La diferència percentual de repetició de l'alumnat estranger en relació amb el conjunt d'alumnat de primària de les Illes, al llarg dels tres darrers cursos acadèmics, s'ha reduït del 4,02 % a l'1,8 %.

2.2.2. La repetició a ESO

De l'anàlisi de l'evolució de les repeticions a l'etapa d'ESO al llarg del període comprès entre els anys 2015 i 2018, se'n desprèn que el nombre de repetidors ha disminuït a tots els nivells. La variació més important s'ha produït en el primer nivell de l'etapa (5,5 punts percentuals de disminució).

QUADRE 11. EVOLUCIÓ COMPARADA DEL PERCENTATGE DE REPETICIÓ (TOTAL D'ALUMNAT I ALUMNAT ESTRANGER) D'ESO EN EL PERÍODE 2015-2016 I 2017-2018							
Curs		2015-2016	2016-2017	2017-2018	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1r ESO	Total	12,5	9,9	9,2	-4,4	-3,6	-3,9
	Estranger	16,9	13,5	13,1			
2n ESO	Total	8,6	8,3	9,4	-3,8	-4,9	-5,8
	Estranger	12,4	13,2	15,2			
3r ESO	Total	11,7	11,1	10,6	-7,7	-4,6	-6
	Estranger	19,4	15,7	16,6			
4t ESO	Total	8,2	7,6	8,3	-5	-4,7	-4,2
	Estranger	13,2	12,3	12,5			

Font: elaboració pròpia a partir dels indicadors de l'IAQSE

Pel que fa a l'alumnat estranger, al llarg d'aquest període s'observa que també s'ha produït una reducció significativa en el percentatge d'alumnat repetidor i gairebé duplica les disminucions en els percentatges globals. Destaca la reducció de la repetició al primer nivell de l'etapa (11,2 punts percentuals).

2.3. La idoneïtat

2.3.1. La idoneïtat a educació primària

Si s'analitzen les dades en cada curs escolar, s'observa que a EP els nivells més baixos d'idoneïtat corresponen als dos darrers cursos de l'etapa, a causa de l'efecte acumulatiu d'aquest indicador. Pel que fa a l'evolució de la idoneïtat des del curs 2015-2016, es donen poques variacions. L'increment més important té lloc al 6è nivell de l'etapa (1,9 punts percentuals).

La idoneïtat de la població estrangera és significativament inferior a la de l'alumnat no estranger. Aquestes diferències es van accentuant a mesura que s'avança dins l'etapa, i això pot ser a causa, entre altres motius, que l'alumnat d'incorporació tardana, en el qual s'inclou un alt percentatge d'alumnat estranger, pot escolaritzar-se a un nivell més baix que el que li correspon per edat si presenta dificultats d'aprenentatge o desconeixement de les llengües oficials a l'inici de l'escolarització.

En relació amb l'evolució de la idoneïtat de l'alumnat estranger des del curs 2015-2016, es donen increments en tots els nivells de l'etapa, però de forma més remarcada al 4t, 5è i 6è (entre 3,5 i 4,5 punts).

QUADRE 12. EVOLUCIÓ COMPARADA DEL PERCENTATGE D'IDONEÏTAT (TOTAL D'ALUMNAT I ALUMNAT ESTRANGER) DE 6È D'EP EN EL PERÍODE 2015-2016 I 2017-2018

Curs		2015-2016	2016-2017	2017-2018			
1r	Total	95	95,3	96,1	4,7	4,6	3,8
	Estranger	90,3	90,7	92,3			
2n	Total	92,5	90,9	92,6	7,6	8,7	7
	Estranger	84,9	82,2	85,6			
3r	Total	88,4	89,1	88,5	10,2	10	9,9
	Estranger	78,2	79,1	78,6			
4t	Total	87,7	85,6	87,4	14,2	11,8	10,4
	Estranger	73,5	73,8	77			
5è	Total	83,1	84,8	83,9	15,2	14,2	11,9
	Estranger	67,9	70,6	72			
6è	Total	81,1	80,2	83	14,8	16,6	12,20
	Estranger	66,3	63,6	70,8			

Font: elaboració pròpia a partir dels indicadors de l'IAQSE

2.3.2. La idoneïtat a ESO

Una baixa idoneïtat es correspon amb un alt índex de desfasament escolar. Des de la finalització del primer curs d'ESO ja s'observa un desfasament escolar pròxim al 28 %. Als tres darrers cursos de l'etapa aquest desfasament s'estabilitza. Aquesta estabilització és deguda, en part, al fet que, a mesura que s'avança dins l'etapa, la matrícula disminueix a causa que alumnat que ha repetit durant l'etapa abandona els estudis en complir els 16 anys.

D'altra banda, des del curs 2015-2016 es donen increments del percentatge d'alumnat que és idoni en tots els nivells de l'etapa (entre 2 i 3,3 punts).

En estudiar les diferències en funció de la procedència de l'alumnat, en aquesta etapa educativa aquestes són més importants. Més de la meitat de l'alumnat estranger no fa el curs que teòricament li correspon per edat a 3r i 4t d'ESO.

De l'evolució del percentatge d'idoneïtat de l'alumnat estranger a ESO, tot i que es donen increments a tots els nivells, destaquen els dels dos primers nivells (5,9 i 9,7 punts, respectivament).

QUADRE 13. EVOLUCIÓ COMPARADA DEL PERCENTATGE D'IDONEÏTAT (TOTAL D'ALUMNAT I ALUMNAT ESTRANGER) D'ESO EN EL PERÍODE 2015-2016 I 2017-2018

				2015-2016	2016-2017	2017-2018
Total	70,4	72,5	73,3			
Estranger	51,1	55,9	57	19,3	16,6	16,3
Total	66,8	67,1	69,7			
Estranger	42,7	46,5	52,4	24,1	20,6	17,3
Total	66,3	67,8	68,2			
Estranger	43,9	43,8	47	22,4	24	21,2
Total	65,4	67,4	68,5			
Estranger	42,3	45,4	46	23,1	22	22,5

Font: elaboració pròpia a partir dels indicadors de l'IAQSE

3. LA TITULACIÓ A ESO

De l'anàlisi de l'evolució de la titulació al llarg d'aquest període es desprèn que, per a tot l'alumnat i per a l'alumnat estranger, es produeixen increments positius sobretot durant el darrer curs 2017-2018.

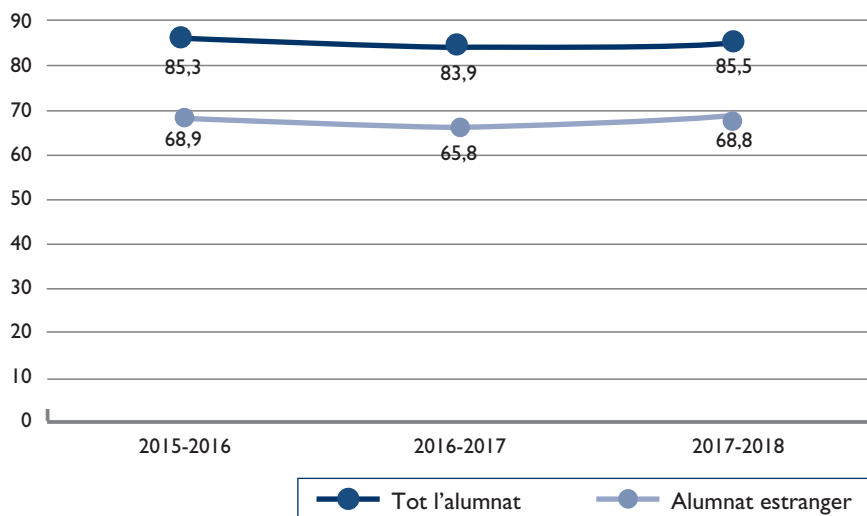
Tot i que existeixen diferències importants en els percentatges de titulació entre l'alumnat de nacionalitat estrangera i no estrangera (16,70 punts), l'increment més rellevant es dona en el percentatge d'alumnat estranger (3 punts).

QUADRE 14. EVOLUCIÓ COMPARADA DEL PERCENTATGE DE TITULACIÓ A 4T D'ESO EN EL PERÍODE 2015-2016 I 2017-2018

4t d'ESO	Tot l'alumnat	Alumnat estranger
2015-2016	85,3	68,9
2016-2017	83,9	65,8
2017-2018	85,5	68,8

Font: elaboració pròpia a partir dels indicadors de l'IAQSE

GRÀFIC 6: EVOLUCIÓ COMPARADA DEL PERCENTATGE DE TITULACIÓ A 4T D'ESO EN EL PERÍODE 2015-2016 I 2017-2018

Font: elaboració pròpia

4. CONCLUSIONS

1. L'alumnat estranger matriculat al sistema educatiu de les Illes Balears al llarg del curs 2018-2019 experimenta un increment de **6,1** punts percentuals i se situa en 30.028 alumnes (**15,36** % del total d'alumnat no universitari de la comunitat balear).

2. La promoció de l'alumnat estranger a l'educació primària en el curs 2017-2018 se situa en el 95,7 %, la qual cosa suposa **-2,5** punts percentuals en relació amb el total de l'alumnat de l'etapa (98,2 %).

Pel que fa a ESO, al llarg dels tres darrers cursos s'observa una millora en la promoció del conjunt de l'alumnat (2,4 %) i de l'alumnat estranger (6,7 %); malgrat això, les diferències encara són notables entre ambdós grups. Tanmateix, la promoció a ESO presenta encara percentatges preocupants, el cas que crida més l'atenció és la promoció de 3r a 4t d'ESO que se situa, pel que fa a tot l'alumnat, en el 84,9 % i específicament en el 73 % dins el col·lectiu d'alumnat estranger, amb una diferència de **-11,9** punts percentuals.

3. La repetició va vinculada a l'indicador anterior i, en conseqüència, els valors que presenten són complementaris dels anteriors.

Així, a l'educació primària, si bé la repetició s'ha reduït en el període considerat pel que fa al seu conjunt, encara les diferències entre la repetició al conjunt de l'alumnat de 6è d'EP (2,1 %) i la de l'alumnat estranger (3,8 %) és significativa (**-1,7** punts percentuals).

Podem destacar que als nivells més baixos de primària, l'alumnat estranger repeteix més; probablement per la manca de base que du el professorat a intentar millorar les competències bàsiques com abans millor.

La repetició a ESO mostra percentatges més elevats que a l'educació primària, per tant és un indicador preocupant del sistema educatiu balear. Les diferències entre la repetició del conjunt de l'alumnat dels quatre nivells d'ESO i la repetició de l'alumnat estranger mostra diferències significatives: a 1r d'ESO i 4t d'ESO de **4** punts percentuals més per part de l'alumnat estranger i a 2n d'ESO i 3r d'ESO de **6** punts percentuals més.

4. La idoneïtat a l'educació primària també es veu afectada per la presència d'alumnat estranger i augmenta així com puja el nivell educatiu: 1r EP (3,8); 2n EP (7); 3r EP (9,9); 4t EP (10); 5è EP (11,8) i 6è (12,20).

La idoneïtat a l'educació secundària també presenta percentatges preocupants, tant pel fracàs escolar com per la presència d'alumnat estranger: 1r ESO (16,3); 2n ESO (17,3); 3r ESO (21,2); 4t ESO (22,5).

5. La titulació a 4t d'ESO, com a finalització amb èxit de l'educació obligatòria, representa en el conjunt de l'alumnat d'aquest nivell el 85,5 % i, pel que fa a l'alumnat estranger, el 68,8 %; en conseqüència, l'alumnat estranger titula en **-16,7** punts percentuals que el conjunt de l'alumnat d'ESO de les Illes Balears.

Tots els indicadors anteriors són il·lustratius de la preocupació per la situació actual, malgrat que l'evolució al llarg dels tres darrers cursos mostra una tendència cap a la millora de les diferents variables (promoció, repetició, idoneïtat i titulació), la situació de l'alumnat estranger mostra diferències significativament més baixes.

Si realment es vol cercar un equilibri, cal intervenir d'una forma decidida i no conformar-se amb la dinàmica existent.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

www.ine.es

www.gestib.es

IAQSE (2017). Document d'avaluació 1. *La repetició escolar*. <http://iaqse.caib.es>

IAQSE (2018). Document d'avaluació 10. *La repetició escolar a l'educació primària: causes i efectes*. <http://iaqse.caib.es>

IAQSE (2018). Document d'avaluació 11. *La repetició escolar a l'Educació Secundària Obligatòria: causes i efectes*. <http://iaqse.caib.es>

IAQSE (2018). Document d'avaluació 12. *L'abandonament escolar prematur a les Illes Balears*. <http://iaqse.caib.es>

IAQSE (2019). *Indicadors de resultats acadèmics de les Illes Balears (curs 2017-2018) EP, ESO i Batxillerat*. <http://iaqse.caib.es>